

den kollektive Ejendomsret, idet denne Form for Ejendomsret vil fremme Formaal, som er Ministerens Parti uvedkommende.

Det ligger jo saaledes, at den individuelle Ejendomsret, der her er Tale om, kun har virkelig Basis, hvis man tænker sig, at de paagældende Arbejdere stadig væk er beskæftigede i den Fabrik eller den Virksomhed, hvori de har Aktier eller efterhaanden opnaar at faa Aktier, men saaledes er Forholdet jo slet ikke. Det er ikke saadan, at en Mand kommer ind i en Virksomhed ved Fjortenaarsalderen og ved Flid og Dygtighed og Sparsommelighed og ved Interesse for Arbejdet i 30—40 Aars Alderen opnaar at blive Aktionær og saa bliver i Virksomheden, indtil han er udslidt og kan gaa over til Aldersrenten. Det er jo saadan, at Arbejderne skifter overordentlig hurtigt, skifter efter de herskende Konjunkturer, antages, forlader Pladsen og kommer i ny Plads. Det Forhold vil jo meget hurtigt indtræde under denne personlige Form for Arbejderaktier, man her tænker paa, at en Kreds eller en enkelt Arbejder, der har skaffet sig Aktier i en Virksomhed, afskediges f. Eks. om Fredagen og i den følgende Uge faar Arbejde i en Virksomhed, der konkurrerer med den, han selv ejer Aktier i; det er jo Vilkaarene for de ejendomsløse Lønarbejdere i vore Dage, at de saadan skifter stadig væk. Jeg tror, at det økonomiske Grundlag og de økonomiske Formaal for en saadan Form for Arbejderaktier i Virkeligheden vil vise sig at være uden Betydning. De faar kun Betydning, naar de kan bygges op paa kollektiv Grund, og Formaalet for denne kollektive Form for Arbejderaktier maa naturligvis være dette, som jeg aldrig har lagt Skjul paa, at man efterhaanden gør det muligt at skabe en social Ejendomsret til Erhvervsvirksomhederne, en social Ejendomsret, hvis Grundlag er anderledes end den individuelle Ejendomsret, der nu bestaar.

Det ærede Medlem Hr. P. Munch har sagt, at mine Bemærkninger om, at Arbejdsgiverne frit kunde indstifte og frit ophæve Udbyttedeling, ikke var helt rigtige. Ja, hvad Frivilligheden angaar, er det naturligvis formelt rigtigt, at begge Parter staar lige; hvis Arbejderne modsætter sig Indførelsen af Udbyttedeling, saa vil Arbejdsgiveren sandsynligvis ikke indføre den. Man er altsaa formelt lige, men reelt er man det ikke. Jeg vil minde om nogle Linier af den franske Forfatter Anatole France: Her i Frankrig er vi i Sandhed naaet vidt i Retning af Lighed for

Loven; det er saavel fattige som rige forbudt at sove under Seinebroerne. Paa samme Maade er det i Virkeligheden med Ligheden og Frivilligheden her. Formelt staar man ganske ens, men Overvægten, den reelle Magt, er paa Arbejdsgivernes Side, og Arbejderne er de underlegne, og ganske det samme gælder ogsaa ved Ophævelsen af Udbyttedelingen; thi selv om der kræves kvalificeret Majoritet, $\frac{2}{3}$ Majoritet, til Ophævelse af Udbyttedeling, saa er der jo ikke nogen Sandsynlighed for, at Arbejderaktionærene kan opnaa en saadan Indflydelse, at de kan forhindre et Selskab i at ophæve Udbyttedelingen, naar Selskabet er interesseret i at gøre det, særlig naar man ser Ejendomsforholdet paa Baggrund af de Bemærkninger, jeg fremkom med i Eftermiddags om Kapitalkoncentration. For øvrigt ligger det saaledes, at selv om Arbejderne faar Indflydelse i Bestyrelsen i Forhold til deres Arbejderaktier, saa er det jo ikke nogen Indflydelse, der virkelig betyder noget. Jeg har aldrig været Medlem af Aktieselskabsbestyrelser, og jeg haaber, jeg heller aldrig bliver det, men det er sagt mig af Folk, som kender til det og har prøvet det, at Aktieselskabers Bestyrelser har saa at sige intet at skulle have sagt overfor Virksomheden; de mødes kun ganske sjældent, og det er en bestemt Aktionærgruppe eller Direktionen, der har alle Traadene i sin Haand, og Bestyrelsesmedlemmerne kender ganske simpelt intet som helst til, hvad der virkelig foregaar i Bedriften. Den Indflydelse, man paatænker, at Arbejderne skal have i Forhold til deres Arbejderaktier, vil saaledes ikke blive en Indflydelse, der vil betyde noget i Retning af social Nydannelse, og det er derfor, vi fra vor Side stadig maa understrege Nødvendigheden af, at dette Lovforslag, hvis det skal gennemføres, maa kædes sammen med Beredningsraadet, saaledes at Arbejderne kan faa virkelig Indflydelse.

Til Slut har jeg kun en Bemærkning til den højtærede Indenrigsminister, som paa ny omtalte Arbejdskommissionen. Jeg forstaar godt, at Ministeren ikke synes om Arbejdskommissionen — hvis han havde syntes om den, havde han formodentlig ikke ophævet den —, men det var nu ikke saaledes, at Arbejdskommissionen sad og sov, og at Arbejdstempoet var af en saadan Art, at en Skrivelse kunde ligge i 4 Maaneder, uden at Kommissionen eller Underudvalg blev bekendt med den. Naar Udvalget i det givne Tilfælde ikke blev bekendt med